

CRM in de luchtvaart

Crew Resource Management (CRM) is een concept dat breed wordt toegepast in de luchtvaart voor het verbeteren van de zogenaamde niet-technische vaardigheden van de leden van de cockpit.

Aanleiding hiervoor is een groot aantal vliegtuigongevallen in de jaren '70. Onderzoek bracht aan het licht dat de vliegtuigen technisch op punt waren, maar dat de niet-technische vaardigheden (teamwerk, communicatie, leiderschap,...) aan de oorzaak lagen van deze fatale incidenten.

Voorbeelden van suboptimale niet-technische vaardigheden zijn onder andere gebrek aan onderlinge communicatie, invloed van stress en vermoeidheid op prestaties, teveel aan hiërarchie of een overschatting van kennis en vaardigheden.

Daarop ontwikkelde de luchtvaartsector de CRM-training: **initieel Cockpit Resource Management**; later **Crew Resource Management** wat ook de betrokkenheid van de voltallige

vliegtuigcrew omvat. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het optimaliseren van niet-technische vaardigheden in een stressvolle en hoog-risico omgeving, wat de luchtvaart is, teneinde het aantal vermijdbare fouten te reduceren. De implementatie van deze training kende de afgelopen 30 jaar een sterke evolutie. De CRM-training is intussen onderdeel van de opleiding en bijscholing van piloten in Europa en de VS. Mede door het invoeren van CRM-trainingen is de luchtvaart geëvolueerd naar een van de veiligste transportmiddelen op aarde.

De principes van CRM uit de luchtvaart worden nu overgebracht naar de gezondheidszorg. De omstandigheden waarin cockpit-leden werken, komt in sterke mate overeen met die van medische teams: samenwerken in kleine teams, tijdsdruk, variërende taakbelasting, onomkeerbaarheid van beslissingen, vermoeidheid en stress, variabele werktijden, verantwoordelijkheid over mensenlevens en mediativering van incidenten. Deze twee sectoren zijn tevens evenzeer vatbaar voor menselijke fouten. Gelijkenissen gaan vooral op voor de intrinsiek dynamische en risicovolle afdelingen zoals intensieve zorg, verloskamer, operatiekamer en spoedgevallen.

literatuur

Bruijne MC de, Bleeker F. Medisch teamwork, CRM in de gezondheidszorg. Houten, 2013.

Manser T. Teamwork and patient safety in dynamic domains of healthcare: a review of the literature. *Acta Anaesthesiol Scand.* 2009;53(2):143-51.

Murphy K. What Pilots Can Teach Hospitals About Patient Safety. *The New York Times.* 2006 31 October.

Reader TW, Cuthberston BH. Teamwork and team training in the ICU: Where do the similarities with aviation end? *Crit Care Med.* 2011;15(6):313-20.

Sundar E, Sundar S, Pawloswki J, Blum R, Feinstein D, Pratt S. Crew Resource Management and Team Training. *Anesthesiol Clin.* 2007;25:283-300.